УДК 34
З-12

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 27.07.2026 № 13).

З-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 05 черв. 2026 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2026. 242 с.

Збірник конференції містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (05.06.2026), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова);* канд. юрид. наук, доц. **Олександр ХРИСТОВ** (*заст. голови);* канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф**. Євген ЛЕГЕЗА**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** *(секретар).*

ISBN 978-617-8981-32-7

© ВНПЗ ДГУ, 2026
© Автори, 2026

Булгаков І.С.
ПЕРЕКЛАДАЧ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ТА НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ…… 162

Ханькевич А.М.
СТРУКТУРОВАНІ АНАЛІТИЧНІ ТЕХНІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕБІАСИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ……... 165

Ткачук Д.В.
ПРОБЛЕМАТИКА ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ПЕРЕМІЩЕННЮ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ…….. 169

Макаров Д.Д., Пиріг І.В.
ПРОБЛЕМАТИКА ДОПУСТИМОСТІ ЦИФРОВИХ ДОКАЗІВ…… 171

Форостянова М.І., Пиріг І.В.
КРИМІНАЛІСТИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСОБИ ЗА ВІДЕОЗАПИСОМ…… 173

Чепік А.М., Пиріг І.В.
ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗОВАНИХ ГРУП, ЩО ВИКРАДАЮТЬ ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ……... 177

Статіва І.І.
ПРО ПОТРЕБУ В ОБШУЦІ ОСОБИ ЯК ОКРЕМІЙ СЛІДЧІЙ (РОЗШУКОВІЙ) ДІЇ……. 180

Воліков Т.А.
УМОВИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ СТВОРЕННЮ БАНД І ЗЛОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ..... 183

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ПРИВАТНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ

Serghei Derenev, Laurenţiu Scobici
THE SOCIO-ECONOMIC IMPACT OF THE DEGRADATION OF WATER RESOURCES IN THE DNIESTER RIVER BASIN……... 187

Алфьорова Т.М.
КІБЕРХАРАСМЕНТ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ……. 191

Мосейко А.Г.
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ……... 195

4. Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy (the Water Framework Directive).

5. Government Decision of the Republic of Moldova no. 1063 of 16.09.2016 on the approval of the National Programme for the implementation of the Protocol on Water and Health in the Republic of Moldova for the years 2016-2025.

6. Government Decision of the Republic of Moldova no. 932 of 20.11.2013 for the approval of the Regulation on the monitoring and systematic recording of the state of surface waters and groundwaters.

7. Waters Law no. 272 of 23.12.2011, Official Gazette of the Republic of Moldova, 2012, no. 81, art. 264.

8. Law no. 303 of 13.12.2013 on the public water supply and sewerage service, Official Gazette of the Republic of Moldova, 2014, no. 60-65, art. 123.

9. Protocol on Water and Health to the 1992 Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, signed in London on 17 June 1999, ratified by the Republic of Moldova by Law no. 207-XVI of 29 July 2005.

Алфьорова Тетяна Миколаївна
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри права
Дніпровського гуманітарного університету
ORCID 0000-0003-1208-8153

КІБЕРХАРАСМЕНТ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Цифровізація суспільних відносин суттєво змінила форми міжособистісної комунікації, способи професійної взаємодії, навчання, громадської активності та реалізації права на свободу вираження поглядів. Водночас цифрове середовище стало простором не лише для реалізації прав людини, а й для нових форм їх порушення. Одним із таких явищ є кіберхарасмент - систематична або разова, але особливо інтенсивна небажана поведінка в цифровому середовищі, спрямована на приниження, залякування, переслідування, дискредитацію або психологічний тиск на особу.

Проблематика кіберхарасменту безпосередньо пов’язана із загальною темою забезпечення правопорядку та протидії злочинності, оскільки такі дії, як правило, пов’язані із посяганням на честь, гідність, приватність, психологічну безпеку, рівність та дискримінацію особи. Особливо небезпечним є те, що цифрове середовище забезпечує оперативне поширення образливого чи принизливого контенту, можливість анонімного переслідування, тривале збереження інформації в мережі та повторну віктимізацію постраждалої особи. Одним із найбільш небезпечних видів та

форм кіберхарасменту, які загрожують його впровадженню у комунікаційне майбутнє суспільства на тривалі роки, є його прояви серед дітей та молоді.

У сучасній українській правовій системі термін «харасмент» як самостійна правова категорія прямо не закріплений. Найближчими за змістом є поняття «сексуальне домагання» та «насильство за ознакою статі», передбачені Законом України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [1], а також поняття «утиск», визначене у Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» як небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери [2].

У науковій літературі звертається увага на те, що в українському правовому дискурсі харасмент часто ототожнюється із сексуальним домаганням, хоча за змістом це поняття є ширшим. Так, Р. Бутинська зазначає, що харасмент може небажану нав'язливу увагу, жарти, сексуальні натяки, дотики, погрози, шантаж, переслідування, маніпуляції та інші дії, які принижують гідність особи або порушують її особисті межі [3, с. 286]. Подібну позицію висловлюють Л. Вакарюк та А. Бурка, які наголошують, що харасмент не варто зводити лише до сексуальних домагань, адже він проявляється у різних сферах соціальної взаємодії та є проблемою глобального характеру [4, с. 88-89].

Особливого значення ця проблема набуває в цифровому суспільстві. А. Бурка та Л. Вакарюк, досліджуючи онлайн-харасмент у трудових правовідносинах, підкреслюють, що інтеграція соціальних мереж у повсякденне життя призвела до стирання меж між робочим і приватним простором, а зростання дистанційної роботи сприяло збільшенню скарг на агресивні дії в інтернеті [5, с. 362]. Авторки слушно зазначають, що переслідування у соціальних мережах не обов'язково обмежується традиційним робочим часом, а суб'єктом такого переслідування може бути не лише колега чи керівник, а й клієнт, постачальник або інша особа [5, с. 361].

З урахуванням зазначеного, кіберхарасмент доцільно визначати як небажану вербальну, візуальну, текстову або іншу поведінку, що здійснюється з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, соціальних мереж, месенджерів, електронної пошти, цифрових платформ чи інших онлайн-засобів, метою або наслідком якої є приниження гідності особи, залякування, переслідування, створення ворожого, образливого чи принизливого середовища, порушення приватності або обмеження можливості особи вільно реалізовувати свої права.

До основних форм кіберхарасменту можна віднести: надсилання образливих, принизливих або погрозливих повідомлень; систематичне небажане листування; поширення принизливої інформації, зображень або відеоматеріалів; створення фейкових акаунтів з метою дискредитації; публічне висміювання або цькування; переслідування через соціальні мережі; небажані коментарі щодо статі, зовнішності, віку, національності стану

здоров'я, професійного статусу чи інших ознак; цифровий сталкінг; онлайн-атаки, спрямовані на витіснення особи з професійного, освітнього чи громадського простору.

Кіберхарасмент має розглядатися не лише як етична чи комунікативна проблема, а як форма порушення прав людини. Він може посягати на право на повагу до гідності, право на приватне життя, право на рівність і недискримінацію, право на безпечні у мови праці, право на освіту, свободу вираження поглядів та участь у суспільному житті. У цьому контексті важливо враховувати висновок Вікторії Філіппової та Валерії Філіппової про те, що харасмент може виступати одним із витончених методів дискримінації, який породжується, зокрема, нерозвиненою загальною та організаційною культурою [6].

Міжнародно-правовою основою для осмислення цієї проблеми є Конвенція МОП №190 про викорінення насильства та домагань у сфері праці. У ній насильство і домагання визначаються як неприйнятні форми поведінки або загрози такої поведінки, метою, результатом або можливим наслідком яких є заподіяння фізичної, психологічної, сексуальної чи економічної шкоди [4, с. 90]. Хоча Конвенція насамперед стосується сфери праці, її підхід є корисним для формування ширшого розуміння харасменту, зокрема в онлайн-середовищі.

В Україні вже існують окремі правові механізми, які можуть застосовуватися у випадках кіберхарасменту. Наприклад, антидискримінаційне законодавство передбачає заборону утиску; законодавство про рівні права жінок і чоловіків мітить визначення сексуальних домагань та насильства за ознакою статі; КЗпП України містить норму про заборону мобінгу; окремі дії можуть кваліфікуватися за нормами цивільного, адміністративного або кримінального законодавства. Водночас ці норми є фрагментарними і не охоплюють повною мірою специфіку цифрового переслідування.

На цю проблему звертають увагу і дослідниці А. Бурка та Л. Вакарюк, які зазначають, що українське законодавство не тільки не надає визначення харасменту, але і не встановлює спеціальної відповідальності за такі дії, тому постраждалі фактично змушені захищати свої права в межах законів про рівні права жінок і чоловіків та про запобігання дискримінації. Авторки обґрунтовано роблять висновок про необхідність доповнення національного законодавства терміном «харасмент», визначенням його можливих форм і встановленням відповідальності [5, с. 361].

Науково обґрунтованим видається внесення змін передусім до Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», оскільки саме цей закон має загальний характер і поширюється на різні сфери суспільних відносин. До статті 1 цього Закону доцільно додати визначення харасменту як форми небажаної поведінки, пов'язаної з певними ознаками особи або її належністю до певної соціальної групи, метою чи наслідком якої

є приниження людської гідності, створення ворожої, образливої, принизливої або залякуваної атмосфери.

Окремо доцільно передбачити поняття кіберхарасменту. Пропонується така редакція: «Кіберхарасмент – це форма харасменту, що вчиняється з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, електронних комунікацій, соціальних мереж, цифрових платформ, месенджерів або інших онлайн-засобів та полягає у небажаній поведінці, спрямованій на приниження гідності особи, залякування, переслідування, дискредитацію, порушення приватності або створення щодо особи ворожого, образливого чи принизливого цифрового середовища».

Також доцільно внести зміни до Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», доповнивши його положеннями про онлайн-форми сексуальних домагань та насильства за ознакою статі. Це дозволить охопити ситуації, коли домагання або приниження здійснюються не безпосередньо, а через електронні повідомлення, соціальні мережі, відеозв'язок, публікацію зображень, коментарів або іншого цифрового контенту.

Отже, першочерговими напрямами вдосконалення законодавства України мають стати нормативне закріплення понять «харасмент» та «кіберхарасмент», визначення основних форм кіберхарасменту, доповнення антидискримінаційного, гендерного та трудового законодавства відповідними положеннями, запровадження процедур реагування на повідомлення про такі дії, встановлення гарантій захисту постраждалих осіб, розвиток просвітницьких і профілактичних заходів. Саме такий комплексний підхід дозволить розглядати кіберхарасмент не як побутову або моральну проблему, а як реальну загрозу правам людини, цифровій безпеці та правопорядку в демократичному суспільстві.

Список використаних джерел та літератури:

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15 (дата звернення: 24.05.2026).

2. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text (дата звернення: 24.05.2026).

3. Бутинська Р. Харасмент як вид гендерної дискримінації у сфері праці. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 80, ч. 1. С. 283-288.

4. Вакарюк Л.В., Бурка А.В. Правове регулювання протидії харасменту в сфері праці: національний та зарубіжний досвід. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право.* 2024. Вип. 85, ч. 2. С. 88-95.

5. Бурка А. В., Вакарюк Л. В. Онлайн харасмент у трудових правовідносинах. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 5. С. 361-365.

6. Філіппова В. Д., Філіппова В. В. Мобінг і харасмент як детермінанти міжособистісних відносин у структурах державного органу. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2019. № 1.

Мосейко Анжела Геннадіївна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права
Дніпровського гуманітарного університету
ORCID 0000-0002-4103-3453

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку правової держави в Україні характеризується інтенсивною цифровізацією та необхідністю адаптації національного судочинства до викликів четвертої промислової революції. Впровадження систем штучного інтелекту (ШІ) в адміністративний процес перестає бути суто технологічним питанням, трансформуючись у фундаментальну правову проблему забезпечення розумних строків розгляду справ та оптимізації судового менеджменту. Актуальність дослідження зумовлена тим, що чинний стан цифровізації, зокрема функціонування підсистеми «Електронний суд», наразі обмежується лише комунікаційною складовою [1], тоді як інтелектуальний потенціал алгоритмічних систем залишається поза межами належного нормативного регулювання. В умовах підготовки до рекодифікації галузевого законодавства та гармонізації вітчизняного права із стандартами Європейського Союзу, критичного значення набуває пошук балансу між процесуальною ефективністю та збереженням антропоцентричного характеру правосуддя. Водночас міжнародний досвід підтверджує, що ШІ суттєво підвищує ефективність судового менеджменту за умови збереження провідної ролі судді [2]. Тому розвиток галузі має відбуватися не лише технічно, а й через формування етичних і процесуальних меж застосування алгоритмів [3].

Водночас важливо враховувати специфіку адміністративного процесу, де ШІ може стати інструментом для швидкої обробки типових справ. На міжнародному та національному рівнях активно обговорюється впровадження стандартів, які б гарантували, що використання алгоритмічних систем не порушуватиме право на справедливий суд [4]. Орієнтиром для такої імплементації має стати Європейська етична хартія про використання штучного інтелекту в судових системах та їхньому середовищі, прийнята СЕРЕЈ. Цей документ встановлює п'ять засадничих принципів: дотримання основоположних прав, недискримінації, якості та безпеки, прозорості